

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра цивільно-правових дисциплін

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра цивільно-правових дисциплін

**ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ
НА РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОГО ПРАВА**

24 лютого 2017 р.

ОДЕСА

УДК 347.1 (477)(4/9)

ББК 67.404+67.99

В 80

Рекомендовано до друку рішенням кафедри цивільно-правових дисциплін
Одеського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 10 від 01.03.2017 року)

Упорядник:

Церковна О.В. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін.

Редактори:

Маковій Віктор Петрович – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ;

Зайцев Олексій Леонідович – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ;

Андрієнко І.С. – кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ.

Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток вітчизняного права : матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції м. Одеса, 24 лютого 2017 р. / редкол. В.П. Маковій та ін. – Одеса, ОДУВС, 2017. – 173 с.

Збірник містить матеріали доповідей всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток вітчизняного права» (Одеса, 24 лютого 2017 р.). У роботі конференції взяли участь науковці, науково-педагогічні працівники вищих навчальних закладів, докторанти, ад'юнкти та магістранти з 15 українських навчальних закладів юридичного профілю, а також Академії поліції МВС Азербайджанської республіки, Бакинського державного університету, Гродненського державного університету імені Янки Купали (м. Гродно, Республіка Білорусь).

Збірник може бути використаний перемінним складом юридичних навчальних закладів, науковцями, практичними працівниками, які цікавляться проблемами впливу інтеграційних тенденцій на розвиток вітчизняного права.

© Одеський державний університет внутрішніх справ, 2017

Будяченко О.М.

Викладач кафедри цивільно-правових
дисциплін Одеського державного
університету внутрішніх справ

ЩОДО ПРАВ ІНОЗЕМЦІВ НА ЗЕМЛІ ВОДНОГО ФОНДУ В УКРАЇНІ

Враховуючи стратегічну важливість водних об'єктів України, і у зв'язку з цим специфіку земель водного фонду, питання прав іноземців на земельні ділянки даної категорії земель має особливу значимість.

Необхідність дослідження прав іноземців на землі водного фонду зумовлено також й тим, що в чинному законодавстві України відсутні чіткі критерії щодо визначення обмежень прав на землі водного фонду даних суб'єктів земельних правовідносин.

Питання правового режиму земель водного фонду, у тому числі щодо набуття права на земельні ділянки даної категорії та їх обмежень, розглядалися на сторінках юридичної літератури такими вченими, як А.П. Гетьман, І.І. Каракаш, П.Ф. Кулинич, А.М. Мірошніченко, В.В. Носік, О.О.Погрібний, М.В. Шульга, А.М. Шуміло та ін.

За загальним правилом, всі категорії іноземців (іноземні громадяни, особи без громадянства, іммігранти, біженці тощо), що перебувають в Україні на законних підставах користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України за винятками, встановленими Конституцією України від 28.06.1996 р. [1], законами та міжнародними

договорами ратифікованими Україною. Дане положення ст. 26 Конституції України дістало свій вияв у відповідних нормах Земельного кодексу України від 25.10.2001 р. (далі - ЗКУ) [2], присвячених земельним правам іноземців.

Вони визнаються суб'єктами земельних відносин, зокрема суб'єктами права власності і права користування на конкретні земельні ділянки. Аналогічні положення містить й Водний кодекс України від 06.06.1995 р. (далі - ВКУ) [3] згідно ст. 42 якого, іноземці визнаються водокористувачами в Україні.

Це є підтвердженням визнання Україною загального принципу надання іноземцям національного правового статусу нарівні з громадянами країни їх перебування, за винятком випадків, передбачених національним законодавством. І такі винятки встановлені ЗКУ, зокрема щодо обмеження прав іноземців на землі водного фонду.

За загальним правилом, правовими формами використання земель водного фонду є право загального і право спеціального використання.

Загальне використання земель водного фонду характеризується загальнодоступністю, спрямованістю на задоволенням життєво необхідних власних потреб людини, умовою якого є не заподіяння шкоди природному середовищу [4, с. 59]. Таке право у людини виникає в силу її народження і припиняється зі смертю. Іноземці, користуючись тими самими правами і свободами, що і громадяни України, мають право користуватися землями водного фонду на праві загального використання. Загальне використання земель водного фонду, це гарантована законом можливість усіх громадян України та іноземців, користуватися землями водного фонду без дозволів, безкоштовно, без закріплення за окремим суб'єктом, за винятком обмежень встановлених законодавством.

Щодо права спеціального використання земель водного фонду, то як зазначалося вище, для іноземців чинним законодавством України встановлені певні обмеження, що обумовлено особливостями їх правового статусу як суб'єктів прав на землю. Правовими формами спеціального використання земель водного фонду є: право власності, право користування (безоплатного і орендного, постійного і тимчасового), право володіння, право сервітугу, емфітевзис, суперфіцій [4, с. 59].

Так, відповідно до ст. 78 ЗКУ, право власності на землю - це право володіти, користуватися і розпоряджатися земельними ділянками. Виходячи же із змісту ч. 1 ст. 59 ЗКУ, землі водного фонду можуть перебувати, як у державній, комунальній, так і у приватній власності. Однак, щодо самих вод (водних об'єктів), то згідно зі ст. 13 Конституції України [1], ст. 324 Цивільного кодексу України від [5] (далі - ЦКУ) і ч. 1 ст. 6 ВКУ [3], вони є виключною власністю народу України і можуть надаватися лише у користування на умовах оренди (ст. 51 ВКУ). Положення, що природні ресурси України є власністю народу України, закріплене також в ст. 4 ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 р. [6].

Отже, виникає певна законодавча колізія: води (водні об'єкти), на відміну від земель водного фонду, не можуть належати на праві приватної власності. Проте земельним законодавством дане питання розглядається дещо інакше. Так, згідно ст. 79 ЗКУ, «земельна ділянка - це частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами». Цією ж статтею передбачається, що право власності на земельну ділянку поширюється також й на водні об'єкти, що знаходяться в її межах, якщо інше не встановлено законом та не порушує прав інших осіб. З цього приводу зауважимо, що з урахуванням вимог ст. 3 ЗКУ і ст. 2 ВКУ, Земельний кодекс має пріоритетність перед іншим поресурсовим законодавством.

Обмеження, щодо можливості перебування у приватній власності земельних ділянок водного фонду із земель державної та комунальної власності, визначено у п. «г» ч. 4 ст. 83 та п. «д» ч. 4 ст. 84 ЗКУ. Такі землі не можуть передаватися у приватну власність, крім випадків, визначених ЗКУ. Ці випадки передбачені, зокрема ч. 2 ст. 59 ЗКУ. Крім того, відповідно до п. «е» ч. 4 ст. 83 ЗКУ, із земель комунальної власності, не можуть передаватися у приватну власність земельні ділянки, штучно створені в межах прибережної захисної смуги чи смуги відведення, на землях лісогосподарського призначення та ПЗФ, що перебувають у прибережній захисній смузі водних об'єктів, або на земельних ділянках дна водних об'єктів.

Виходячи із змісту ч. 2 ст. 59 ЗКУ, у власність громадян можуть безоплатно передаватися лише замкнені природні водойми загальною площею до 3-х га. З цього приводу слід зауважити, що у

наведеній нормі мова йде не про землі водного фонду, а про водойму, яка є водним об'єктом. Замкненими водоймами є невеликі за площею і непроточні водоймища, які не мають гідравлічного зв'язку з іншими водними об'єктами [7, с. 151].

Таким чином, у приватну власність можуть бути передані тільки замкнені природні водойми. Оскільки згадана стаття ЗКУ не містить обмежень у відношеннях суб'єктів приватної власності на замкнені природні водойми, то іноземці також можуть мати у приватній власності відповідні водойми. Щоправда, такі водойми не можуть передаватись їм у власність безоплатно. Проте по суті, іноземці, можуть набувати право власності на них шляхом платної приватизації. При цьому, розмір площі замкнених природних водойм, що можуть надаватись у власність іноземцям за плату, чинним законодавством України не обмежується. Отже, іноземці за плату можуть набувати у власність замкнені природні водойми і більшої площі але з урахуванням обмежень, встановлених ст. 8 ЗУ «Про приватизацію державного майна» від 04.03.1992 р. в ред. від 19.02.1997 р. [8].

Підставами набуття у власність іноземцями замкненої природної водойми може бути договір купівлі-продажу чи інші цивільно-правові угоди, а також викуп на земельних тогах у порядку аукціону. Однак, слід зауважити, що сам механізм набуття права приватної власності на водний об'єкт чинним законодавством не передбачений. Тому норми ч.ч. 1, 2 ст. 59 ЗКУ не мають практичної реалізації [9].

Щодо права користування земельною ділянкою, то згідно ст. 85 ВКУ, порядок надання земель водного фонду в користування встановлюється земельним законодавством. Право постійного користування, це право володіння і користування земельною ділянкою, яка перебуває у державній або комунальній власності, без встановлення строку (ст. 92 ЗКУ). Однак, виходячи із змісту ч. 3 ст. 59 ЗКУ, іноземці не можуть набувати права постійного користування земельною ділянкою водного фонду із земель державної та комунальної власності. Це право надається виключно державним водогосподарським підприємствам, установам та організаціям.

Водночас, земельні ділянки водного фонду допускається передавати іноземцям в оренду (ч. 4 ст. 59 ЗКУ, ч. 2. ст. 93). Спеціальних обмежень щодо набуття земельних ділянок водного фонду на умовах оренди, чинним законодавством України не передбачено. Так, відповідно до ч.4. ст.59 ЗКУ, іноземцям, рівно як і громадянам України, можуть надаватись в оренду лише ділянки прибережних захисних смуг, смуг відведення і берегових смуг водних шляхів, озера, водосховища, інші водойми, болота та острови: для сінокосіння, рибогосподарських потреб у т.ч. рибництва (аквакультури), культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей, проведення науково-дослідних робіт.

Не підлягають передачі в оренду, як громадянам України, так і іноземцям: земельні ділянки, штучно створені у межах прибережної захисної смуги чи смуги відведення, на землях лісгосподарського призначення та природно-заповідного фонду, розташованих у прибережній захисній смузі водних об'єктів, крім випадків, передбачених законом (ч.3 ст. 93 ЗКУ). Між тим, оренда водних об'єктів (їх частин) допускається тільки у відношенні водних об'єктів місцевого значення та ставків, що знаходяться в басейнах річок загальнодержавного значення (ст. 51 ВКУ). При цьому, зазначені у ст. 51 ВКУ водні об'єкти можуть надаватись в оренду лише для риборозведення, виробництва сільськогосподарської і промислової продукції, а також у лікувальних і оздоровчих цілях.

Таким чином, на відміну від громадян України правоздатність іноземців обмежується у можливостях придбання земельних ділянок водного фонду і водних об'єктів, розташованих на них у приватну власність та у постійне користування, в частині підстав набуття прав на такі землі, місцем розташування відповідних земельних ділянок, метою використання, умовами одержання, наявністю на них об'єктів нерухомого майна та належністю останніх на праві приватної власності іноземним громадянам.

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // ВВР України. - 1996. - № 30. - ст.141.
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001р. // ВВР України. - 2002. - № 3-4. - ст. 27.
3. Водний кодекс України від 06.06.1995 р. // ВВР України. - 1995. - № 24. - ст.189.

4. Екологічне право України. Заг. част.: навч. посіб. / В.В. Курзова, А.І. Берлач, В.І. Курило та ін. [за ред. В.І. Курила] - К.: Алерта, 2015. - 620 с.
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // ВВР України. - 2003. - №№ 40-44. - ст.356.
6. Про охорону навколишнього природного середовища: ЗУ від 25.06.1991р.// ВВР України. - 1991. - № 41. - ст.546.
7. Земельний кодекс України: НПК / за ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. - Вид. 6-е, допов. - Х.: Одіссей, 2009. - 624 с.
8. Про приватизацію державного майна: ЗУ від 04.03.1992 р. в ред. від 19.02.1997 р. // ВВР України. - 1992. - № 24. - ст.348.
9. Екологічне право України. Особлива частина: навч. посіб. / О.М. Шуміло (кер. авт. кол.), В.А. Зуєв, І.В. Бригадир та ін. - К.: ЦУЛ, 2013. - 432 с.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
Бичкова С.С., Говорова І.В. Запозичення європейського досвіду при регулюванні шлюбних правовідносин в Україні	5
Гущин І.В., Петречук А.В. Сравнительная оценка законодательства в области обращения с отходами Республики Беларусь и Европейского союза	7
Заїка Ю.О. Використання досвіду зарубіжних країн в сфері захисту особистих немайнових прав	9
Камінська Н.В., Волкова-Титинець М.Н. Захист житлових прав в контексті інтеграційних процесів	12
Харитонов Є.О., Харитонова О.І. Правова адаптація у контексті сучасних інтеграційних тенденцій	14
Аврамова О. Є. Концептуальні напрямки розвитку житлового законодавства	17
Андрієнко І.С., Фарзалієва Назакет Мугабіл кизи Міжнародні стандарти соціального забезпечення: окремі аспекти	18
Антоненко О.А., Плеван М.І. Значення трудової дисципліни	21
Бахасва А. С. Інтерес неповнолітніх, як умова дійсності правочину	22
Бобко В.Г. Проблеми реалізації права на працю осіб похилого віку	23
Богустов А.А. Процесс правовой инфильтрации в модельном законодательстве об интеллектуальной собственности	26
Бодяк Н.Е. Жилищная политика Республики Беларусь в контексте интеграционных процессов	28
Будяченко О.М. Щодо прав іноземців на землі водного фонду в Україні	30
Вайда Т.С. Інтеграція екології та освіти як сучасний компонент професійної підготовки студентів-правознавців й умова удосконалення профілактики правопорушень у сфері природоохоронного законодавства	33
Валсєв Р.Г. Процедура атестації працівників національної поліції в контексті інтеграційних тенденцій	35
Веренкіотова О.В. Склад та цільове призначенні земель України	38
Волкович О.Ю. Актуальні питання реформування господарських відносин при реалізації державної регуляторної політики	40

Воронова О.В. Законодавче забезпечення земельної реформи	44
Гамбург І.А. Вплив глобалізаційних та інтеграційних процесів на розвиток законодавства України про технічне регулювання у сфері господарювання	46
Гелемей М.О., Носатова А.А. Інститут неплатоспроможності (банкрутства) проблеми та шляхи вдосконалення	48
Голенко Н.М. Службово-бойова діяльність як складова службово-трудової діяльності працівників поліції підрозділу спеціального призначення	49
Гоштинар С.Л. Значення функцій юридичної відповідальності при земельних правопорушеннях	51
Давидова І.В. До питання про тлумачення змісту міжнародних договорів	53
Даниленко С.К. Таємниця усиновлення: проблеми та сучасні погляди	55
Деледивка С. Г. Місце договору про розміщення реклами в системі цивільно-правових договорів	57
Дембіцька С.Л. Забезпечення основних прав сторін, як учасників трудового договору	58
Дрішлюк В.І., Сінанян Д.Е. Державне управління інвестиційною діяльністю в Україні	61
Дубенко О.М., Гоян В.І. Правила здійснення договірної роботи: господарсько-правовий аспект	64
Дутко А.О. До питання про правову природу репродуктивних прав	66
Д'ячкова Н.А. До питання щодо можливості призначення опікунів у заповіті	68
Журавель А.В., Лапа К. Л. Інвестиційна діяльність на ринку цінних паперів	70
Зайцев О.Л. Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток тендерного права	72
Кісель В.Й., Бушняк (Пенєва) О.В. Реалізація теорій юридичної особи в чинному законодавстві	74
Киян В.Я. Щодо розмежування понять трудові спори, трудові конфлікти	76
Коломієць Ю.М. Вплив зарубіжних тенденцій на соціальну політику та розвиток права соціального забезпечення	78

Корчова Г.Л. Про стан нормативно-правового забезпечення академічної мобільності українських здобувачів	80
Кройтор В.А. Встановлення змісту і меж процесуальної активності суду в цивільному судочинстві	82
Кузніченко О.В. Захист службово-трудових прав працівників Національної поліції (організаційно-правовий аспект) ...	85
Кучер В.О. Поняття непорушності права власності у практиці європейського суду з прав людини	87
Кучерук К.І. Деякі питання здійснення та захисту сімейних прав засуджених до позбавлення волі	89
Мовсисян К.А., Богустов А.А. Коллизионное регулирование расторжения брака на международном уровне	92
Маковій В.П., Тайбішлак І.П. Деякі питання щодо права власності релігійних організацій	95
Мамедов Рашад Юсиф оглы, Соотношение субинститутів «испытание при приеме на работу» и «аттестация работников» в современном трудовом праве	97
Мирза С.С. Цивільно-правовий статус ревізійної комісії у відносинах з управління багатоквартирним будинком .	99
Мироненко В.П. Поняття та види правового режиму земель сільськогосподарського призначення	101
Нагорна А.О. Правові аспекти шлюбного договору	103
Некіт К.Г. До питання про правовий статус довірчого власника за модельними правилами європейського приватного права (dcfr)	105
Нікуліна Н.А., Тайбішлак І. П. Правовий механізм ліцензування торгової діяльності	107
Пономарьова Т.С. Договір як домовленість у цивільному праві України	111
Панченко О.І. Особливості цивільно-правової відповідальності поліцейських у Республіці Польща	113
Парасюк В.М., Парасюк Н.М. Проблемні аспекти визначення правової природи бездокументарних цінних паперів	116
Пасайлюк І.В. Юридична природа окремого провадження	118
Пашенко О.М. Еволюція правового статусу фермерських господарств в процесі розвитку вітчизняного законодавства	121
Пилипенко С.А. Право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис)	122

Піхурець О.В. Нові напрямки розвитку правового регулювання відносин пов'язаних з використанням авторських творів	125
Продайко С.В., Гайдук Ю.А. Особливості захисту прав власника земельної ділянки в господарському судді	128
Резніченко С.В., Руда Т.О. Електронний договір як особлива форма договірної права	130
Римарчук Р.М. Міжнародний договір, як основне джерело міжнародно-правового регулювання інтеграційних процесів	132
Середницька І.А., Гаман А. Порядок державної реєстрації суб'єктів господарювання	134
Сіряченко І.І. Сучасний стан правового регулювання екологічної безпеки населених пунктів України та підходів до створення правової урбоекології в Україні	136
Степаненко Т.В. Загальні положення судового захисту колективних прав споживачів у праві європейського союзу	138
Тарнавська М.І., Паращич В.П. Недійсність правочинів: український та європейський досвід	140
Тіхонова М.А. Огляд національного законодавства, що регулює спортивні правовідносини	142
Церковна О.В. Стягнення аліментів на дітей: характеристика правовідносин	146
Циганюк Ю.В. Особливості реалізації норм цивільного процесуального кодексу України у кримінальному провадженні	148
Червонецький В.В., Албул С.В. Напрями взаємодії Національної поліції з державною пенітенціарною службою України у протидії злочинам.....	150
Чернега В.М. Неправозгідність усиновлення дитини особами однієї статі та шлюбів з їх участю	152
Шаповал Л.І. Щодо деяких особливостей укладання шлюбного договору в Україні та за кордоном	154
Шишка О.Р. Юридична особа волездатна чи неволездатна : проблема предмету цивільного права	157
Юсимова Туркан Айдын Собственность как экономическая и юридическая категория	159
Баліцька О.Ю., Гринько В.Р. Використання іноземного досвіду при підготовці справи до судового розгляду у цивільному процесі України	162

Грабар Н.М., Горбатюк О.М.

Участь сторін у процесі доказування за цивільно-процесуальним законодавством України .. 164

Демків Р.Я., Янківський А.О.

Нотаріальне посвідчення договору фінансового лізингу 166

ЗМІСТ 168

Наукове видання

**ВПИЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ НА РОЗВИТОК
ВІТЧИЗНЯНОГО ПРАВА**

Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної інтернет-конференції
24 лютого 2017 р

Матеріали опубліковані в авторській редакції

Підписано до друку 01.03.2017. Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Гарн. «Times New Roman» Друк цифровий. Ум. друк. арк. 18,5.
Наклад 100 прим.
Видавництво ОДУВС
м. Одеса, вул. Успенська, 1
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3507 від 25.06.2009 р.
тел. 0487431393; 0949464393 email – ndrvt1@gmail.com